

Megjelen hetenkint kétszer
szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sátoraljaújhely, Fő tér 8. szám

Telefon: 42. szám.

Írásokat nem adunk vissza.

Írtárban minden garmond sor 40 fill.

ZEMPLÉN

POLITIKAI HIRLAP.

Előfizetési ára:

Egész évre 12 korona, félfévre 6 kor,
negyedévre 3 korona.

Egyes szám ára 12 fillér.

Hirdetési díj:

Hivatalos hirdetéseknek minden sor után
2 fill. Petít befűknél nagyobb, avagy
díszbetűvel, vagy kerettel ellátott hir-
detések térmérték szerint egy négyszög-
százsz. után 8 fill. — Állandó hirdeté-
seknek árkedvezmény.

Vértezetten . . .

— máj. 31.

A negyedik hadikölcsön eredménye megközelíti a harmadiknak két milliárdos magasságát. Lekisebbitése volna az eredménynek, ha most negyedszer több kommentárt fűznék hozzá, mint újra való egyszerű ráutalást arra, hogy két milliárd az az összeg, ami körül Magyarország egy évi költségvetése forgott a békeidőkben.

Ez az ország, ez a világhatalmakhoz képest szerény vagyoni piac tehát a háborúnak nem egészen két éven belül tisztára magából, a maga erejéből és tehetőségéből huszonnégy hónap alatt három évnvi országos költségvetési összeget bocsátott a harcoló haza rendelkezésére . . . Mikor a harctérről híre jő, hogy magyar ezred, magyar honvéd, magyar népfelkelő helyt állott, csodát művelt, történelmet döntött el: lassankint rászokunk arra, hogy ezt némán, megjegyzés nélkül mint magától értetődőt könyveljük el. Ebben a szótlanágban foglaltatik az egyedül méltó hódolat a hős magyar katonára páratlansága iránt. S a negyedik hadikölcsön lezárásakor ugyanígy hódolunk a magyar társadalom hazafisága előtt.

Hogy e hazafiság az áldozat, melyben nem lankad, mit jelent épen most: azt sem kell sok szóval magyarázni. A levegő tele van békehírekkel s béketalálásokkal — jelétül annak, amit a mi győzelmes felünkön van legkevesebb ok tagadni: hogy a helyzet csakugyan megérett a békére.

De ez nem jelenti azt, hogy amíg meg nincs a béke s amíg a háború áll: egy percre, egy lélekzettel, egy mozzanatnyi mulasztással is abba hagyhatnók a háború táplálását.

Arról nem is szólunk, amire azonban gondolnunk kell: hogy Amerika békekezde végre sem mindenható, tehát akkor sem biztosítja a békét, ha a legtisztább szándéku. Azt sem sokat magyarázunk, hogy óvatosságnak lennünk különben sem árt, mert azt, hogy Amerika elnöke mit ért béke és béketárgyalás alatt: egy kicsit ahhoz is hozzá kell mérnünk, hogy eddig mit értett semlegeség, mit értett jóakaratu részt nem vétel alatt . . .

Mindenesetre: ha valami idáig érlelte, a béke lehetőségéig a helyzetet: csakis a mi erőnk és felszereltségünk volt. Amint ebben a legesekelelyebb csüggedés, visszacsúszás, vagy lazaság mutatkoznék: menten eltolódnék az az

erőarány s az a helyzet, mely az entente számára szemmel láthatóan kilátástalanná teszi a további harcot s embereit és ügyvezetett semleges barátait rákényszeríti, hogy békére gondoljanak s a béke felvetésével próbálkozzanak és — taktikázzanak.

Reméljük: nem lesz már téli háború, de egészen bizonyosan volna, ha az utolsó kályhacsőig és meleg kapucsiáig nem volnánk rá felkészülve. Reméljük, nem folyik a kölcsönös emberpusztítás a végletekig — de egészen bizonyosan nem maradna abba, ha az entente észrevenné, hogy már nem vagyunk felszerelve még akár évekig tartó háborúra. Reméljük, hogy nincs és nem lehet már szó évek-ről, — de igenis volna, ha az entente nem látná, hogy gazdaságilag és pénzügyileg birjuk, akarjuk és tudjuk és el is vagyunk készülve birni igenis még akár esztendőig.

A háború vége csak akkor ígérkezik, ha tovább is úgy dolgozunk, úgy készülünk fel és szíveinket és idegeinket is arra állítjuk be, mintha nem is gondolnánk a háború végére.

Ez a mostani helyzet s minél komolyabbak és tisztességesebbek a béke kombinációk, annál inkább ez a helyzet. S e helyzet közepett ezért van kétszeres értéke a negyedik hadikölcsön imponáló eredményének. A békét azzal érjük el, ha — si vis pacem, para bellum! — egy percre nem ingunk meg a háború szolgálatában. S ki fogjuk küzdeni a jó, a tisztet, a biztosságot békét, mert változatlanul vértézetten állunk a sorsdöntő nagy világháborúban.

Vármegyénk árvaszéke a hadiárvákért.

II.

A fentebb megjelölt alapok felhasználása esetén állami hozzájárulás és társadalmi jótékonyág nélkül hadiárva otthonok lennének létesítendők, melyekre felette sürgős a szükségünk egyrészt azért, hogy a pusztulásnak és erkölcsi züllésnek kitett teljesen vagyontalan hadiárvákat minden veszedelem ellen megvédelmezhesük, másrészt, hogy azokat okos, neveléssel hasznos polgárrá tessük. drága sok véres áldozatot hozott magyar hazánknak és végül, mert ezzel egyszersmind hathatós eszköz jut kezeink közé a magyarosítás kérdésében.

Nem lehet és nem is szabad azonban az egész dolgot egy kalap alatt, egy egységes rendszerben és alatti, egy egységes intézni, mert a egyenlő mértékkel intézni, mert a méltányosság, az igazságosság és a magyar nemzet lovagias szelleme hősi halált halt apákkal szemben arra is kötelez bennünket, hogy tartssuk szem előtt az elesett hőseink életükben elfoglalt társadalmi állásait és kereseti

viszonyait és azt, hogy mily nevelésben részesültek volna gyermekeik, ha nem éri őket az a mély gyász, mely a háború folytán a szerető és mindenről gondoskodó édes atyától fosztotta meg őket.

Tervezetünkben az előzményekhez képest kétféle hadiárva gyermek otthon létesítésére gondoltunk, még pedig először egy olyan hadiárva gyermek otthonra, melybe intelligens, de vagyontalan apáknak ezer gyermeke lenne elhelyezve és másodsorú négy olyan hadiárva gyermek otthonra, a melyekben egyenként ezer, nem intelligens szülőktől származó hadiárva nyerhetne elhelyezést.

Az előbb említett gyermekotthon rendeltetése tehát az lenne, hogy intelligens, de vagyontalan szülők árva gyermekeit kenyérkereső, intelligens férfiak és nők nevelje és azokat már akkor bocsátaná ki kebeléből, a mikor az árvák már tanulmányaikat befejezve, diplomával kezükben az élet küzdelmeivel már megbirkóznának illetőleg hivatalos állásokat vállalhatnának. — Az itt elhelyezett hadiárvák az otthonban teljes ellátást, ruházatot, a tanintézetekben tandíjakat, a szükséges könyveket, csekély zsebpénzt és mindazt megkapnák, amit a családi otthon nyújthat és hogy önjogosságuk elérével ne kerüljenek az életbe minden anyagi eszköz nélkül, az itt nevelt hadiárvák egyenként 100 korona évi befizetéssel biztosítva lennének, úgy, hogy önjogosságuk elérével belépési korukhoz mérten megfelelő biztosítási összegben részesüljenek. Ez összeg maximumán számítva, egy hadiárva javára 4060 koronát tehetne. Ami a nőknél a kiházasítás, a férfiaknál a katonáskodás és esetleg a hivatalos állásaik elnyerésével szükségletű első berendezés költségeit fedezhetné.

Nem kevésbé kedvező gondoskodásban részesíti vagyontalan, de nem intelligens szülőktől származó hadiárvákat a tervezetünk. Ezeket 15-ik életévük betöltéséig gondozni, ápolni és szorgalmas és hasznos munkásokká és munkásokká nevelni lenne hivatva a hadiárva gyermekotthon. Az ezen menhelyekbe illetőleg hadiárva gyermekotthonokba elhelyezendő gyermekek egyenként 10—10 korona évi díj fizetése mellett részesei lennének a tőkegyűjtéssel kapcsolatos biztosításnak és önjogosságuk elérével ugyanazon biztosítási intézet táblázata szerint 406 koronáig emelkedhető tőkét nyernének, mely összeg a nőknél a kiházasítás, a férfiaknál a szükségletű ipari berendezések és eszközök beszerzése költségeire felhasználható lenne.

Lássuk már most a kérdés anyagi oldalát.

I. Az intelligens, de vagyontalan hadiárvák otthona felállításának és fenntartásának költségei:

1. Építési és telekvételi költség	2.000.000 K.
2. Első berendezési költség	300.000 K.
3. Berendezés fenntartásának alapja	300.000 K.
4. Ezer gyermek ellátási díja, beleértve minden szükségletet és a fejenkénti 100 kor. évi biztosítási összeget a 960 kor. 960.000 kor., ennek alapja 4%-os kamatozással	24.000.000 K.
5. Felügyelői és kiszolgáló személyzet járandó-	

sága, az épület fenntartási költségekkel együtt évi 56.000 kor., ennek fedezete

1.400.000 K.

Osszesen: 28.000.000 K.

Miután azonban az egész összegből készpénzben csakis 2.300.000 koronára van szükség és az ezen felül kezelt összeg csakis jövedelmi alapul szolgál és így 4%-ot jövedelmező magyar koronajáradék kötvényekbe is befektethető, tekintve, hogy napjainkban ezen kötvények 100 korona névértékben 80 koronáért beszerezhetők, az alapján koronajáradék kötvényekben történő befektetése esetén 20.560.000 koronára, vagyis összesen 22.860.000 koronára lenne szükségünk.

(Folytatjuk.)

A sárospataki kollégium áthelyezése kérdéséhez.

— máj. 31.

Nem szándékoztam a vitába beavatkozni egyrészt, mivel egy ily nagy horderejű kérdés felvetésére éppen a jelenlegi háborús időt a lehető legalkalmasabbnak tartom, másrészt, mivel a felvetett kérdés magyar nemzeti történeti, művelődési és neveléstani szempontból úgy a fővárosi, mint a vidéki sajtó terén igen beható megvilágítást nyert.

Van azonban a vitának egy fontos oldala, mely eddig teljesen homályban maradt. Az áthelyezési indítvány indokolásából kivehetőleg főképp abból indult ki, hogy a sárospataki főiskola jogakadémiáján a tanulók száma az utóbbi években évről-évre annyira apad, a jogakadémia hova-tovább annyira néptelenül, hogy az előreláthatólag már a közel jövőben teljesen el fog sorvadni s így fenntartása céltalanná fog válni. Ebből vonják le a tanár urak azt a következtetést, hogy a pataki jogakadémiát csak azáltal lehet az enyészettől megmenteni, ha azt — és pedig az egész főiskola felvirágoztatása érdekében a hittani akadémiával együtt egy Sárospataknál alkalmasabb helyre — Miskolcra helyezik át.

A most jelzett kíváncsi pont azonban nézetem szerint határozatlan téves. Pedig ha az megdől, elesik a belőle vont következtetés is. Lássuk tehát a tényeket. Lássuk pedig egészen szárazon azon hivatalos statisztikai adatokat, melyek arról szólnak, hogy a pataki jogakadémia tanulóiinak száma a világháborút megelőző másfél évtizeden át mit mutat. (A világháború alatt, mikor a magyar ifjuság a tantermet a csatákkal cserepeltte fel, a jogtanulók száma éppen nem jöhet tekintetbe.) És pedig, hogy a kép teljes legyen, lássuk a sárospataki jogakadémia látogatottságának adatait a többi közeli jogakadémiák hallgatói létszámával összevetve, mely összehasonlítás meg fog győzni bennünket arról, hogy a pataki jogakadémia látogatottsága akár magában véve, akár a többi jogakadémiák hallgatói létszámával összehasonlítva minő helyes következtetésre vezet.

A joghallgatók létszáma: 1907—1908. évben Kassán 164, Eperjesen 269, Debreczenben 162, Máramaroszigén 120, Sárospatakon 80. 1908—1909. évben Kassán 183, Eperjesen

815, Debreczenben 147, Máramaroszigeten 124, Sárospatakon 55. 1909—1910. évben Kassán 181, Eperjesen 291, Debreczenben 118, Máramaroszigeten 146, Sárospatakon 56. 1910—1911. évben Kassán 186, Eperjesen 290, Debreczenben 127, Máramaroszigeten 138, Sárospatakon 55. 1911—1912. évben Kassán 172, Eperjesen 291, Debreczenben 122, Máramaroszigeten 129, Sárospatakon 55. 1912—1913. évben Kassán 152, Eperjesen 264, Debreczenben 109, Máramaroszigeten 131, Sárospatakon 93. 1913—1914. évben Kassán 158, Eperjesen 277, Debreczenben 136, Máramaroszigeten 132, Sárospatakon 134.

Ezen száraz, de beszélő adatok először is világosan mutatják, hogy a pataki jogakadémia tanulójának létszáma, mely az utóbbi másfél évtized alatt az első években évenként 80—90 körül járt, később az 1908/9—1910/11. években való meglehetősen alacsony számra, 55-re apadt le, de épen a háboru előtt, 1912/13-ban ismét 93-ra, sőt 1913/14-ben 134-re emelkedett. Ez a szám tehát már magában véve is elég tekintélyes. De ha ezt a számot a többi jogakadémia tanulói létszámával hasonlítjuk össze, akkor is azt látjuk, hogy a pataki jogakadémia tanulójának száma a háboru közvetlenül megelőző tanévben a jogakadémia hallgatói létszámát a Máramaroszigetét kettővel felülmúlta.

Azonban a kimutatás még egy felette tanulságos tapasztalást is nyújt.

Ha t. i. a pataki joghallgatói létszámot az 1913/14. tanévről a debreczeni (vagy) ref. jogakadémia hallgatói létszámával hasonlítjuk össze, kitűnik, hogy a debreczeni jogtanulósági létszáma (136) a sárospataki létszámot a jelzett évben csak kettővel multa felül.

Tehát a nagy magyar alföldi kávinistaság kellő közepén az időközben egyetemmé lett debreczeni jogakadémia a háboru közvetlenül megelőző tanévben csak két hallgatóval számíthatott többet, mint az állítólag teljes elnéptelenedésnek induló sárospataki jogakadémia.

Eszerint a csalhatlan számok mutatják, hogy a pataki jogakadémia elsvadásától legalább egyelőre nincs mit tartani.

A hazai jogakadémiák jövő sorának alakulása — a pataki jogakadémia jövőjével együtt — olyan kérdés, amelynek számos oldala van s amelyre a béke idején bizonyára még sokat fogunk foglalkozni.

Enyoszkel Gábor
ügyvéd,
a sárospataki ref. jogakadémia
jogtudományi államvizsga bizottságának volt kültagja.

Biztosítva van a közlelmezés

Nem lesz fennakadás.

— máj. 31.

Még csak két és fél hónap mulva aratunk újra és körülbelül három hónapnyi idő hozza meg az új kenyereket. Van-e elegendő készletünk addig? Magyarország kenyér- és lisztellátása tekintetében a legkritikusabb időpont a tavaszi hónapokra esik, amidőn az előző év termésére már fogyatékon van és az új termés behordására várakozni kell.

A háborus állapotok alatt különösen fontos, hogy a múlt évi és a remélnél jóval gyengébb termés elegendő lesz-e az ország fogyasztásának kielégítésére és különösen az aratásig hátralévő három hónap szükségletének fedezésére.

Amint értesülünk, a helyzet mindenképpen megnyugtató és a most következő hónapokban aligha lesz szükséges a kenyérpótló anyagokat igénybevennünk, vagyis a kevert lisztfajtákat és kukoricalisztes kenyeret forgalomba hoznunk.

A központi szervezetnél bejelentett és még igénybe nem vett, de már

legközelebb elszállításra kerülő gabonamennyiségek teljesen elegendők lesznek arra, hogy az ország egész szükségletét augusztus hó végéig kielégítsék. Figyelemmel már most arra, hogy az idei termés a kedvező időjárás folytán minden valószínűség szerint legalább két héttel korábban fog rendelkezésünkre állani, kétségtelen, hogy említésreméltó készletet takarunk meg az aratás utáni időre. Ami pedig a jövő évi szükségletet illeti, részben is igen örvendetes, amit eddig tapasztaltunk. A vetések ez időszerű állásából következtetve ugyan is, jó termésre van kilátásunk, ha csak váratlan katasztrófák nem jönnek közbe.

A VILÁGHÁBORÚ.

(A sajtóiroda hiteles távirati jelentései).

Elfoglaltuk a Punta-Corbin páncélerődöt.

Budapest, máj. 30.

Az osztrák-magyar vezérkar jelenti:

Orosz hadszíntér:

Élénkebb tüzérségi harcok folynak, különösen a besszarábiai harcvonalon és Volhniában. Egyébként nincs nevezetesebb esemény.

Olasz hadszíntér:

Tegnap hatalmunkba került a Punta Corbin páncélerőd. Arsierotól nyugatra csapataink kieroszakolták az átkelést a Posinapatakon és birtokukba kerítették a déli parton emelkedő magaslatokat. Az olaszoknak Bettaletől délre fekvő állásaink ellen irányuló négy heves támadását visszavertük

Délkeleti hadszíntér:

Csend uralkodik.

Höfer altábornagy,
a vezérkar főnökének helyettese.

A német győzelem Verdun előtt

Berlin, máj. 30.

A német nagy vezérkar jelenti:

Nyugati hadszíntér:

A labassei-csatorna és Arras közti arcvonalon élénk tüzérségi harcok folytak. Lens és külvárosa is tűz alatt állottak, Souchez környékén és Tahuretől délkeletre gyenge ellenségen előretörések megfiusultak.

A 304-es magaslatról egészen a Maasig terjedő szakaszon fokozott harci tevékenység volt. A Bois de Corbeaux-tól és Cumieres erdőtől délre, német csapatok egész kiterjedésükben elfoglalták a francia állásokat a Mort Homme déli csúcsa és Cumieres falu között. Sebészetlenül foglyokba 35 tisztet, közöttük több törzstisztet és 1313 főnyi legénységet szállítottunk be. Cumieres falu ellen intézett két ellentámadást visszavertünk.

A Maastól keletre helyi előnyomulás által megjavítottuk a Thiaumont-i erdőben ujonnan elfoglalt harcvonalat. A kölcsönös tűz itt időnkint a legnagyobb heveséget érte el.

Repülőink tegnap este Ostende előtt, megfigyelés szerinti, eredményesen megtámadtak egy ellenséges torpedóuzórajt. Egy angol két fedelű légi harc után St. Eloisnál lezuhant, a repülőgépet tüzérségi tűzünkkel megsemmisítettük.

Keleti hadszíntér:

Lipskától délre német osztagok a Seitscharan át előnyomultak és egyes orosz hadállást elpusztítottak.

Balkáni hadszíntér:

Német és bolgár haderők abból a célból, hogy az antant-csapatok által nyilvánvalóan szándékolt meglepetések ellen biztosítsák magukat, megszállták az ebben az összefüggésben fontos Struma-menti Rupel-szorost. Főlényünk a gyöngye görög őrségeket visszavonulásra kényszerítette, — egyébként a görög felségjogok érintetlenül maradtak.

Katonáinkat biztosíthatjuk rokkantság esetére is.

A hadiözvegyek, hadiárvaik és a hadirokkantak ellátásának kérdése állandóan napirenden van, ha az országban ezen fontos kérdéseknek a megoldásával foglalkozunk és a háboru után eme valóban legszánandóbb legszerezenostlenebb áldozataink tápolásáról van szó, lépten-nyomon arra a meggyőződésre jutunk, hogy ezen nemzeti és gazdasági szempontból egyaránt nagyfontosságú feladatot nem háríthatjuk át egészen az államra, még kevésbé a sok családaluan igénybe vett társadalomra, hanem nem igenis, amíg nem késő az érdekeltekkel kell megértetni, hogy teljesítse mindenki a családjáról való gondoskodás kötelességét. Az Augustus Gyorssegély-Alap eddig kifejtett hadi biztosítási akciója is kétségtelenül nagy szolgálatot tett a köznök és az eddig több, mint 200 ezer család számára is már a hadibiztosítás intézményének, a város lakossága érdekében nem tudjuk elégszer biztosítani, hogy a mai szomorú viszonyok között ne maradjon egyetlenegy katona családja sem biztosítás nélkül arra az esetre, ha kenyérkeresési családfenntartója hősi halált hal.

Az Augustus Gyorssegély-Alap fáradhatatlan buzgalommal tovább folytatja az önszegély nagyszabású munkáját és legújában most már azoknak a hős harcosokra is kiterjeszti kitért bevált akcióját, akik a háza védelmében rokkantakká lettek, vagy keresetképtességüket egész életük teljében vagy részben elvesztik. A hadirokkantság esetére szóló biztosítás arra való, hogy az a tiszt vagy katona, aki rokkant lesz, az állam várható rokkantjárdáját kiegészítse saját és hozzátartozói jövőjéről gondoskodhatik. A hadirokkantsági biztosítást épp úgy, mint a haláleseti szóló biztosítást megkötheti akár maga az illető tiszt vagy katona, akár a családja tagja, munkaadója, vagy akár aki iránta érdeklik. A biztosítási beletartozik a sérülés, illetve a betegség folytán beálló mindennemű rokkantság (különösen valamely testrésznek vagy szervnek elvesztése vagy bénulása), de beletartozik bármely belső betegségtől okozott állandó jellegű rokkantság is. A rokkantsági fokának megállapításánál a katonai felülvizsgáló bizottság határozata megalapozó.

A biztosítási díj a következő:

a) hivatásos katonákért, valamint a gyalogságnál, vadász-, lovas-, uszársapper- és repülő-csapatoknál szolgáló tartalékosokért minden 1000 korona biztosítási összeg után 70 korona.

b) a tüzérségnek, szekerész-, egészségügyi csapatoknak, gépjárműkocsinál szolgáló katonák, valamint katonatorvosokért, továbbá a fegyveres népfelkelőkhöz tartozókért, különösen a háboru tartama alatt beosztottakért minden 1000 korona biztosítási összeg után 55 korona.

c) mérnökökért, a hadibiztosítási tagjaiért, katonai tisztviselők, valamint élelmezési és munkásszervezőkhöz tartozókért minden 1000 korona biztosítási összeg után 40 korona.

Ha a haláleseti és hadirokkantsági biztosítás egyszerre kötöttik meg, akkor mindegyik biztosítás díja a biztosítási összeg 1/2%-ával lesz több.

A hadibiztosítás általában annyira nagy mérvet öltött, hogy a budapesti központ kénytelen az országban létesített hatalmas szervezetet megalapítani, amelynek feladata a központi szervezetet megalapítani, amelynek feladata a központi szervezetet megalapítani, amelynek feladata a központi szervezetet megalapítani.

— Adakozzunk az elesett hadiözvegyei és árvái javára! Hadisegélyező Hivatal főpénztára, Képviselet.

Háborus

Az isk...
a második...
mális idő...
rövidebb l...

A víze...
godalom n...
hogy vajj...
fogja meg...
rövidését.

A ta...
semmi kif...
keresnünk...
den intéz...
rancsolt s...
munkaerő...
mélto fel...
áll mögöt...
lában vég...
ha a min...
mazkodás...
szert.

A ta...
füződő k...
nem szab...
vel mérni...
összehaso...
hátrányos...
nának.

Nem...
irányban...
állapíthat...
megállap...

A t...
meg a k...
nári kar...
a tanít...
erősíté...
nes tane...
pótolni...
rus izgal...
hatása...
a tanerő...
nézve. L...
körülmé...
ményt a...
mindezer...
lett sem...

Neh...
tanítéze...
mikor a...
számot...
legnagy...
gük, ho...
felelő és...

Az...
ládra ne...
get jele...
tovább...
távolság...
között...
ért van...
beszélni...
idő. A...
nyargat...
serű év...
vajjon...
összes...
selniök

S...
ez a k...
eleveni...
röl —

— me...
tartozó...
ki kell...
ez a t...
sulat...
sulatn...
előadá...
mert...
de eb...
szaba...
lat ké...
lata a...
nem...
kiváló...
nak...
előad...
atju...
h

Háborus iskolai évzárók.

— máj 31.

Az iskolákban végéhez közeledik a második háborus tanév, mely a normális idők tanévével jelentősen rövidített lett.

A vizsgák elé nem minden aggodalom nélkül tekintenek a szülők, hogy vajjon nem-e a tanuló ifjúság fogja megsínyleni a tanulási idő megrovidítését.

A tanév megrövidítésében ma semmi kifogásolni valót nem szabad keresnünk. Alkalmazkodni kell minden intézménynek a hábori által parancsolt szükséghez. A megcsorbult munkaerő pótlásában tanuló ifjúságra méltó feladat vár, mely semmivel sem áll mögötte annak, amelyet az iskolában végez, sőt csak előnyére válhat, ha a mindennapi élethez való alkalmazkodásban is némi gyakorlatra tesz szert.

A tanév eredményét s a hozzá fűződő követelményeket semmiképen nem szabad a normális idők mértékével mérni s nagy hiba volna, ha az összehasonlításból a tanuló ifjúságra hátrányos következtetések származnának.

Nem vagyunk elfogultak semmi irányban, tehát egész tárgyilagosan állapíthatjuk meg mindazt, ami ma megállapítható.

A tanév két hónappal rövidült meg a kezdés és bevégezésnél. A tanári karban beállott nagy hiányokat a tanintézetek csakis a legnagyobb erőfeszítéssel voltak képesek ideiglenes tanerőkkel és helyettesítésekkel pótolni. Ezekhez hozzájárult a háborus izgalom figyelmet szétforgácsoló hatása, mely egyaránt káros volt úgy a tanerők, mint a tanuló ifjúságra nézve. Lehet-e várni és kívánni ilyen körülmények között ugyanazt az eredményt arra a tananyagra nézve, mely mindezen hátrányos körülmények mellett semmi megrövidítésen nem ment át.

Nehéz helyzetben vannak ma a tanintézetek vezetői és tanerői is, a mikor az iskolai év eredményével kell számot vetniük. Ha valamikor, ma a legnagyobb bölcseségre van szükségük, hogy itéletük a tényeknek megfelelő és — igazságos legyen.

Az iskolai év vége a legtöbb családra nézve több-kevesebb keserűséget jelent és úgy tetszik, hogy hovatovább növeli azt az amugy is ijesztő távolságot, mely a család és az iskola között sajnálatosan fennáll. Hogy miért van ez így, arról sokat lehetne beszélni, de nem alkalmas erre a mai idő. A háborus terhekkel agyonnyargatott családok ismét ehhez a keserű évfordulóhoz jutottak el s várják, vajjon a tanév háborus változásainak összes hátrányait nekik kell-e elviselniük.

SZINHÁZ

** Sárka lilium. Biró Lajosnak ez a kiváló népsziműve került felévenítésre hétfőn este. Az előadásról — ha tárgyilagosa kívánunk lenni — meg kell állapítanunk, hogy nem tartozott a legsikerültebbek közé. De ez kell emelnünk egyben azt is, hogy az a tényállításunk nem kíván a társulat lebecsülése lenni. A legjobb társulatnál is előfordul, hogy egy-egy előadás — a közönség előtt nem ismert okoknál fogva — nem sikerül, de ebből az egy esetből aztán nem szabad következtetést vonni a társulat képességeire. Fodor Oszkár társulata a saison eddigi folyamán már nem egyszer adta bizonyosságát, hogy kiváló, elsőrangú erőkből áll, akik tudnak művészt nyújtani. És ezen az előadáson is csak az összhatást mondhatjuk gyengének, mert egyes szerep-

lők azért kifogástalan produkáltak. Így elsősorban Falussy István, aki ez alkalommal újból bebizonyította, hogy nemcsak mint énekes elsőrangú, de mint drámai színész is az első közt foglalt helyett. A dr. Peredy szerepében színészi kvalitásainak legjavát nyújtotta. A nehéz szerep minden részletét művészi gondossággal dolgozta ki és teljes mértékben érvényre juttatta mindazt, amit a szerző ebben a szerepben a közönség elé kíván vinni. Fodor Oszkár a nagyherceg szerepében ért el szép sikert. Császár Kamilla pedig Peredy Judit szerepében dícséretre méltóan igyekezett beilleszkedni e hármass keretbe. A közönség kevés számban nézte végig az előadást.

** Kerékjártó Duci, a fiatal magyar hegedűművész játékában gyönyörködhetett az a kevés számú közönség, amely tegnap este eljött a színházba. Kerékjártó Duci művészi képességeit már ismeri az újhelyi közönség, ezúttal újat nem mondhatunk róla, legfeljebb annyit, hogy — ha lehetséges — még kiforrottabb lett művészete, mióta nem hallottuk. A művészt Andor Zsigmond karmester kísérette zongorán ugyancsak művésziessé. A közönség lelkes és hosszas tapsokkal ünnepelte a kiváló hegedűművészt és kíséretét. — A hangverseny megézőzőleg az „Édes öregem“ egyfelvonásos operett került ismét színre, a melyben Albert Böskének, Falussy Istvánnak és Tercsányi Vikinek voltak nagy sikereik.

HIREK.

— **Kitüntetés.** A hivatalos lap vasárnapi száma közölte, hogy dr. Balázs Dezső ezredorvost, a már megszűnt sátorlajuhelyi megfigyelő állomás volt vezető orvosát a király a Signum laudis-sal tüntette ki. Az újhelyi megfigyelő állomás — bár erre kötelezve nem volt — a fertőzött polgári egyének befogadásával, a polgári lakosság között a vidéken végeztet ol-tásokkal az egész megye javára állandóan teljesített bakteriologiai vizsgálatokkal sokat tett a megye és a város közegészségügyének szolgálatában is. Ezért minket újhelyieket különösen ösztönöz örömmel tölthet el a megfigyelő állomás vezető orvosának a kitüntetése.

— **A Bodrogközi Takarékpénztárnál történt hadikölcsönjegyzések.** A Bodrogközi Takarékpénztárnál osztályok szerint felosztva a IV. hadikölcsönre a következő jegyzések történtek: Uri osztály 175.600 kor., kereskedők 94.700 kor., iparosok 18.700 kor., községek és egyletek 31.600 kor., kiszagadók 42.300 korona, összesen 362.900 korona.

— **Új katonai érdemrend és vaséremkereszt.** A hivatalos lap legfelsőbb parancsiratát közöl, amelyben a király elrendeli, hogy az újlajos dícsérő elismerés másodszer és harmadszor is adathassék és hogy ez az ezüst katonai érdemem szalagján alkalmazott egy, illetőleg két ezüst pánt által nyerjen külsőleg kifejezést. A parancsirat szerint a király a következőket alapítja: 1. A katonai érdemrendnek egy új fokozatát, mely „Küldönös dícsérő elismerése“ jelű fog adományoztatni. Az új érem a jelenlegi katonai érdemrendnél valamivel nagyobbra, a korona körül egy báborkoszorúval és aranyozva készítené. 2. Egy Vaséremkeresztet koronával és korona nélkül legénység egyének részére, melynek adományozási jogát a hadsereg főparancsnoknak a délnyugati harovonal parancsnokának a délnyugati harovonal parancsnokának engedi át, mely jog általuk, utólagos jóváhagyás mellett, a magasabb parancsnokokra, hadtestparancsnokig bezárólag átruházható.

— **A hazafiság jegyében.** A Zem-

plénmegyei Kaszinó és Kereskedelmi Kör tagjai sorában 8600 korona hadikölcsön jegyeztetett, míg a Kaszinó 1000 koronát jegyzett s így a társaság — hazafias buzgalma által — közel 10 000 korona hadikölcsönjegyzést ért el.

— **Magánvizsgálatok a főgimnáziumban.** A különbözőeti és magánvizsgálatok június hó 8., 9., 10 és 13 án lesznek és pedig 8-án reggel 9 órakor különbözőeti vizsgálat (a polgári iskolát végzettekkel), 9-én reggel 8 órakor az összes magántanulók (I—VII. oszt.) írásbeli vizsgálat. — 10-én reggel 8 órakor a vidéki magántanulók szóbeli vizsgálat, 13-án a helybeliek. Közli a főgimnázium igazgatósága.

— **Halálos verekedés.** Szerencséről írják nekünk: A múlt héten szabadságra jött haza a hernádkaki Sasabalom tanyára való Nagy Dániel 23 éves honvéd. Szerencsén a pótsorozás akkor fejeződött be, tehát talált itt ismerősöket, akikkel együtt aztán szerencsén mehetett haza felé. A bekecsi kocsmánál megálltak és söröztek. — Ugyanazon a másik asztalnál sörözött a Gesztelyhez tartozó Margit tanyáról 4 sorozáson volt legény, miközben kissé összeszóllalkoztak a két asztalnál levők. A margittanyaiak erre elmentek. Kis idő múlva indultak Nagy Dániel is és utközben üldözőbe vették amazoknak a szekérét. A csillagharangodi tanyánál el is érték őket. Eléjükbe mentek, szekérüket keresztbe állították az országuton s aztán leugrott Nagy Dániel és Klempner Mihály, egyik karóval, a másik ölmos bottal úgy vágták fején Kovács Istvánt és Debródi Jánost, hogy azok a szekérről leestek. Ezt látván Bolobás József, kikapta a szekérből a löcsőt, társa: Lebozki János pedig az őt szintén bántalmazni akaró Nagy Dániel kezéből csavarta ki a karót s egyik jobb-ról, másik balról egy pillanatban oly erős ütést mért Nagynak a fejére, hogy az rögtön meghalt. — Kovács Istvánt életveszélyes sebével Miskolcra vitték, Debródi János sebének 20 napi gyógyulási idő kell.

— **Tuszkai Ödön dr.** megkezdte az évi orvosi gyakorlatát Marienbadban. Új lakás címe: „Auge Gottes“ Kaiserstrasse.

— **Épülnek a kárpáti falvak.** A társadalom áldozatkészségével oly nagy összeg gyűlt egybe a kárpáti falvak helyreállítására, hogy az állam az építkezést már megkezdte, sőt az már javában folyik. — A házak anyaga kő, cement és fa, vegyesen, amint a helyszíni viszonyok megkívánják s az adakozó közönségnek a legkisebb kívánsága is méltányolva lesz a házak építésénél. Zemplében 112 új ház áll teljesen készen, gazdasági épületekkel együtt s ezenkívül 225 külön gazdasági épület emeltetett. Sárosban eddig 180 ház épült fel és mintegy 700 ideiglenes hajlék, amelyekben a lakosság a tél megvevő hidege elől huzódott meg. Az építésnél nagyon vigyáznak az utca rendezésre, külső csínre s a házak homlokzatain a népies művészet típusai jutnak kifejezésre. A kárpáti falvakat újrakiépítő bizottság jelentéséből tudjuk, hogy elemi iskolákat nem fognak építeni, hanem az erre befolyt összeget óvodák építésére használják fel, mert az iskolák építéséről maga a kormány fog gondoskodni. Az óvodákhoz kizárólag magyar óvónők kerülnek és felépítésük 1917-ben nyer befejezést. Ezek után jönnek sorra a kórházak. A társadalmi akció eddig 3 millió 700.000 koronát gyűjtött össze, de 6 és fél millió koronára van szükség.

— **Keresik egy bányász birtokos tolvaját.** A kassai bünyügyi osztály vezetője teszi közé az alábbi körözést: Földesi Armin gazdálkodó bányász lakos folyó évi május 8-án a kassai Európa-szállóházban történt megszállása alkalmával pénztárcáját ismeretlen tettes elcsaltotta. A pénztárcára levéltárcák rendes nagyságának felel meg, fekete bőrből készült és

ezüstszalaggal van ellátva. Tartalmazott körülbelül 3000 kor. készpénzt, mely 2 darab 1000 koronásból, 4 darab 100 koronásból és 20 koronásból állott; 22 darab Sárospataki Takarékpénztári részvény szelvény. A szelvények közül 11 darab 1915. évről való volt. A részvények özv. Pollák Abrahámné nevére vannak kiállítva. Három darab szelvény száma ismeretlen, a többinek számai 1153, 1154, 1155, 1156, 1157, 1213, 2614 és 2615. Egy 6000 koronás váltóelfogadvány, mely Földesi Armin és neje aláírásával volt ellátva, a váltó kelte s lejáratának ideje hiányzott. Még egy váltót, mely ugyancsak a fentiek aláírásával volt ellátva, de a váltó összegére sértett nem emlékszik. Egy a nagymihályi főszozolgabíró által Földesi Armin nevére állított ki, — több fénykép és irat. A kassai rendőrség ismeretlen tettes ellen a bünyvádi nyomozatot bevezette s erről a Sárospataki Takarékpénztár Részvénytársaság, a kassai pénzügyintézetek azzal értesíti, hogy a jelzett részvény szelvényeivel beváltás végett bárki is jelentkezne, attól a szelvények visszatartandók és a jelentkező személyazonosságának megállapítására és a szelvények lefoglalására végett az illetékes helyi rendőrhatalóságnak szonnal jelentést tegyenek. Megkeresi továbbá a hatóság a hazai rendőrségeket aziránt, hogy ezen esetet saját területükön a helyi lapokban nyilvánosságra hozni és ezen körözvény tartalmáról a helyi pénzügyintézeteket értesíteni, eredmény esetén pedig az igazoltatás, a szelvények lefoglalása és a szelvények bemutatójának kihallgatása iránt sürgősen intézkedni sziveskedjék.

— **Katonai felmentésért folyamodók** értesíti a kassai Kereskedelmi és Iparkamara, hogy az 1866—1897. évben született s a pótszemléken alkalmasnak osztályozott, azonban polgári foglalkozásukban vagy alkalmazásukban nélkülözhetetlen népfelkérésre kötelezettek felmentése tekintetében az eddigi elvek és módzatok mérvadók, azonban csak olyanok hozhatók felmentésre javaslatba, akik legalább április 15-ike óta állanak a felmentést indokoló alkalmazásban. Hiányosan és nevezetesen népfelkérésre igazolványi lap és az előírt kimutatás két példányával a felmentésért felmentések tárgyalás nélkül foglalkozni visszaküldeni.

— **Kereskedők érdekeltsége a megszállott francia területeken.** A kassai Kereskedelmi és Iparkamara közli az érdekeltekkel, hogy Franciaország megszállott területein lakó kereskedőkkel és iparosokkal szemben fennálló követelések behajtása iránt a német császári főkormányzóhoz ki-rendelt cs. és kir. biztos hajlandó lépéseket tenni.

— **A csecsemő elválasztása** gyakran igen sok nehézséggel jár és épen ezért az anyának melegen ajánlható, hogy kis gyermekének az elválasztás kezdetén szopóüvegben naponta egyszer, csakis vízzel felforralva, egy kis Nestlé-lisztet nyújtson. Lassanként aztán két, három, sőt több ily étkezést is adhat, mire az elválasztás minden nehézség nélkül megtörténik, a gyermek szépen fejlődik és gyönyörűen gyarapszik. Próbadozokat díjtalanul küld a Henri Nestlé cég, Wien, I., Biberstrasse 43/e.

— **Szállítások a hadsereg részére.** A cs. és kir. hadügyminiszterium juniustól kezdve a következő cikkeket kívánja beszerezni: sapkák, pamutzubbonyok és nadrágok, nyári ruházati szövetek, alsókabátok, csavargamásli, térdmelegítők, hősapkák, gyapju mellények, gyapju-harisnyák, gyapju-kapok, gyapju-keztük, nyakbavaló kendők, haskötők, törülközők, bélesváson, zubbony, nadrág és kabátszöveteket. A szükséges felvilágosításokkal a kassai keresk. kamara készséggel szolgál.

Főszerkesztő és lapfajtádos: **Ehler Gyalu**
Felelős szerkesztő: **Teleky Sándor**

Tüzifa eladás.

Méltóságos Forgách Erzsébet grófnő petőszinyei uradalmában folyó évi junius hó 4-én délelőtt 10 órakor Petőszinyén (vasuti állomás: Regeteruszka, Kassa mellett) az erdőhivatalban 3750 köbméter bükkhasábja árverés útján fog eladni.

Bővebb felvilágosítással szolgál a petőszinyei erdőhivatal, u. p. Magyarböd, Abauj-Torna megye.

Petőszinyei erdőigazgatóság.

FOGTECHNIKAI TEREM

FOGSOROKAT és egyes FOGAKAT

Arany platina koronát, Hidmunkát rágásra kifogástalauul használható, művészi és izléses kivitelben készítenek, valamint foghuzás, fogtömés legjutányosabban.

LEPROVITS IGNÁTZ

KASSA, FOUTCA 65 I. EM.

vizsg. fogtechnikus, jó és szép munkáért az Orsz. Milleneumi kiállításon kitüntetve.

Alkoholmentes italok minden ízben és aromában.

Egyedüli árusítója:

a Pannonia kávéházban.

SZOBRÁNCZI GYÓGYFÜRDŐ

Máj, gyomor, bőr, köszvény, sérülések és bélbetegségek magyar Karlsbadja Ung megyében, Szobránczon junius hó 1-én megnyílik. Előzetes megkeresésre az ungvári vagy a nagymihályi vasuti állomáson kocsis mérsékelt áron rendelhető. Szobák, fürdő- és egyéb kiadások csekély változás mellett a szokott mód szerint. Katonatisztek és közvetlen hozzátartozóik részére 25% engedmény.

Vendéglőben rendes házi ellátás, penzió rendszer.

Prospektust kívánatra küld

A szobránczi fürdőigazgatóság.

SZEPLŐ ÉS MÁJFOLT

elmulasztására legalkalmasabb és közkedvelt arckenőcsök: a

„Jelma Crém“

Liliom-arckenőcs

Sichulsky-arckenőcs

1-1 tégely ára 1 K. 20 f., kis tégely 80 f., hozzá való szappan 70 f.

Kapható:

a „Szt.-Antal“ gyógyszerházban
Sátoraljaujhely, Széchényi-tér.

Elsőrendű magyar

RAFFIÁT

100 kilogrammonként 670 korona, kisebb, 100 kilogr.-on aluli tételeket kilogr.-ként 7 korona árban azonnal szállít

a Zempléni Takarékpénztár n. t. áruosztálya
Nagymihály (Zemplén megye.)

MEGHIVÓ.

A Sátoraljaujhelyi Népbank

mint Takarékpénztár részvényesei

folyó évi junius hó 14-én délelőtt 11 órakor

az intézet helyiségében megtartandó

XLVI-ik évi

rendes közgyűlésre

tisztelettel meghívotnak.

Tárgyak:

1. Igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentésének tudomásul vétele és a felmentvény megadása.
2. A tiszta nyereség hováfordítása.
3. Két igazgatósági és egy felügyelő-bizottsági tag választása.

Sátoraljaujhely, 1916. május 23.

fz igazgatóság.

Kereskedők figyelmébe!

Jegyzék papir

fehér nyomópapirból lekerült stráf-papírok 10-15 cm. nagyságban, 1000 darab 50 fillérért kapható

a „Zemplén“ könyvnyomdájában.

CZIMBALOM-RAKTÁR.

SCHUNDA-féle szab. hárnes

= CZIMBALMOK =

állandó bizományi raktára

Sátoraljaujhely, Erzsébet királyné-utca 18. sz. alatt.

= Igen kedvező részletfizetési módzatok. =